

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Jarkko Riipinen, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 16.6.2023, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 31.8.2023 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026. Ote kokouksesta:

<https://hsy10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023115-2>

Kauniaisten kaupunki on pyytänyt ja saanut lisäaikaa lausunnon antamiseen koska kaupunginhallitus kokoontuu 4.9.2023.

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö, otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026. Aineisto löytyy myös HSY:n internet-sivuilta osoitteesta esityslistat, pöytäkirjat 1.9.2020 eteenpäin:

<https://www.hsy.fi/hsy/paatoksenteke/>

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuu yhtymäkokouksen marraskuussa 2022 hyväksymään strategiaan 2030 sekä jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin.

Voimassa oleva HSY:n strategia käsittää toiminta-ajatuksen, arvot ja vision vuoteen 2030 sekä seuraavat strategiset päämäärät, jotka toimivat tavoitteiden pohjana:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Yhteenvedo toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2024–2026

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2024–2026 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset sekä alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2024 on käytetty 2,0 %, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään uuteen 10 vuoden investointiohjelmaan.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan hitaasti suunnittelukaudella. Energian säästämisen on arvioitu vaikuttavan myös vedenkäyttöön, jonka vuoksi laskutettavan vesimäärän volyymiennustetta on arvioitu alaspäin vuodelle 2023 alustavaan TTS:ään verrattuna. Vuonna 2024 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 95,0 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 74,3 miljoonaa m³. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 156,8 miljoonaa m³.

Vuonna 2024 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,8 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 369 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 190 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 242 000 tonnia.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2023–2025. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärä ei suunnitelmakaudella nouse. Hyvin perustellusta syystä voidaan kuitenkin toteuttaa uusia rekrytointeja, jotka kasvattavat henkilöstömäärää.

Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2023–2025 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2024 ovat 443,1 miljoonaa, mikä on 20,6 miljoonaa (4,9 %) enemmän vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksoissa oletetun 2,0 % inflaatiokorotuksen lisäksi 4,0 % reaalkorotus vuosille 2024-2026. Vuonna 2024 jätehuollon tulokertymää lisää osittain biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen 1–4:n huoneiston kiinteistöille. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan vuosittaista 3,5 prosentin korotusta, mikä lisää toimintatuottoja kaikkien vuosien osalta.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1 %. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Vuonna 2024 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,7 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 4,5 %. Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 47 000 euroa v. 2024, 48 000

euroa v.2025 ja 49 000 v.2026. Osuus budjetoidaan ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2024 ovat 213,5 miljoonaa euroa, joka on 8,0 miljoonaa (3,9 %) enemmän kuin vuoden 2023 ennusteessa. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset.

Vuonna 2024 toimintakuluista noin 55 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 25 %. Loput kustannukset koostuvat materiaalihankinnoista 16 % sekä muista kuluista noin 4 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2024 on 231,6 miljoonaa (52,3 %), kun sen vuonna 2023 ennustetaan olevan 219,2 miljoonaa (51,9 %). Toimintakatteen vahvistuminen johtuu suurimmaksi osaksi myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2024. Lisäksi taksamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella. Suunnitelmavuonna 2025 toimintakate paranee ja on 250,4 miljoonaa (53,8 %) ja vuonna 2026 271,7 miljoonaa (55,5 %).

Nettorahoituskulut vuonna 2024 ovat 83,5 miljoonaa. Korkokuluista 58,8 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, on vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 0,3 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuosille 2024–2026. Suunnitelmakaudella nettorahoituskulut kasvavat, ollen vuonna 2025 87,3 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2024 vuosikate on 148 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 316 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 489 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen.

Talousarviovuoden 2024 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 3,6 miljoonaa euroa alijäämäinen, vuonna 2025 8,0 miljoonaa ylijäämäinen ja vuonna 2026 27,7 miljoonaa ylijäämäinen.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymiin 10 vuoden investointiohjelmiin. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Vuonna 2024 investoinnit ovat yhteensä 210,3 miljoonaa euroa, josta 183,3 miljoonaa on vesihuollon ja 24,2 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 2,8 milj. euroa.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen suunnitelmakaudella pudottaa vesihuollon vuosittaisten investointien kokonaismäärän keskimäärin 180 miljoonan tasolle. Jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin ovat edelleen korkealla tasolla ja tämä on nostanut myös HSY:n vesihuollon investointeja näiltä

osin (kaupunkilähtöiset investoinnit). Pääkaupunkiseudun suuret raidehankkeet nostavat investointien määrää. HSY on joutunut sopeuttamaan investointeja siirtämällä eteenpäin vesihuoltolähtöisiä hankkeitaan. Tästä huolimatta myös vesihuoltolähtöisten investointien taso säilyy suhteellisen vakaana. Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinneissa jatkuvat Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetinosto ja peruseräparannus.

Rahoitus:

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2023 lopussa ennusteen mukaan noin 720 miljoonaa, mikäli vuoden 2023 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteiden mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 489 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 377 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 969 miljoonaa euroa. Lainamäärän jatkuva kasvu aiheuttaa lisääntyvää painetta HSY:n taloudelle kasvavien lainakorkojen ja lyhennysten myötä.

Lähi vuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee edelleen suunnitelmakausilla, ollen vuoden 2026 lopussa 25,5 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 27,0 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset 2025–2026 kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta vuoteen 2025 asti.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä jatkaa vahvana ja luotettavana vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana. Palvelut vastaavat toimintaympäristön muutoksiin ja ajankohtaisiin haasteisiin. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti.

Tasapainoinen talous on strategiassa nostettu yhdeksi merkittäväksi fokusalueeksi, kuten pitääkin. Toiminnan ja etenkin vesihuollon investointien rahoitus perustuu kuitenkin vuosittain jatkuvaan uuden ulkopuolisen lainan nostamiseen, mikä heikentää omavaraisuusastetta. On selvää, että käynnissä olevat jäsenkuntien alueiden suuret raidehankkeet nostavat myös HSY:n investointien määrää.

HSY:n erittäin investointipainotteisen talouden osalta talouden tasapainossa on ennen kaikkea kysymys investointikustannusten hallinnasta. Toisaalta investointien tulee kuitenkin olla riittävällä tasolla, jotta erityisesti vesijohtoverkoston saneerausvelka ei kasva, mikä pidemmällä tähtäimellä nostaa kokonaiskuluja akuuttien korjausten ja lisääntyvien vuotojen muodossa. Vesijohtoverkoston ikä huomioon ottaen, ei todennäköisesti ole realistista vaatia samanaikaisesti saneerausvelan pienentämistä ja tariffien reaalisten hinnankorotusten välttämistä kokonaisuudessaan.

Kauniainen toteaa, että talouden tasapainottamistoimissa tulee löytää optimaalinen saneerausvelan kehityksen ja investointien suhde ja tehdä sen mukaisesti tarkat priorisoinnit investointien osalta. Velkaantumisen kasvua tulee kaikin tavoin pyrkiä taittamaan tulevina vuosina, toteuttaen se kuitenkin myös saneerausvelan näkökulmasta kestäväällä tavalla.

Pidemmän aikavälin tavoitteena tulisi olla tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen, joka toteutuu toiminnan tuottavuuden tason nostamisella 1,5 % vuosittain ja mitoittamalla toiminta, etenkin investointitaso, rahoituksellisesti kestävä tasolle. Luultavasti vuosien mittaan syntyy myös uusia investointitarpeita, joten harkintaa hankkeiden priorisointiin tarvitaan nyt ja jatkossakin.

Vesihuollon investointistrategian yhteydessä hyväksytyt tavoitteet kuten vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden parantaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta saneeraustasoa nostamalla ovat erittäin kannatettavia priorisoinnin lähtökohtia.

Pidemmällä aikavälillä tulee edelleen tähdätä rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot voitaisiin mahdollisimman paljon kattaa tulorahoituksella. Vesijohtoverkoston hävikin pienentämiseksi tulee jatkaa tehostustoimenpiteitä, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin. Vuonna 2024 laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä saisi olla enintään 19 %.

Kasvaneeseen hybridivaikuttamisen uhkaan on reagoitu parantamalla toimintavarmuutta sekä tehostamalla kriittisten kohteiden teknistä ja fyysistä suojausta. Tämän huomioon ottaminen on entistäkin tärkeämpää ja asiaan tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Jätehuollon toimiala jatkaa kiitettävällä tavalla hyvää työtä alan jatkuvasti tiukentuvan lainsäädännön parissa ja edistää hyvin kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden päämääriä. Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa. Jätehuoltotoimialan talouden suunnittelu on tehty kestäväällä tavalla. Jätehuollon kulujen ennustetaan kuitenkin kasvavan inflaatiosta johtuen. Erityisesti kuljetuspalveluiden ostoissa polttoaineen kallistuminen ja biojätteen erilliskeräyksen laajentumisen mukanaan tuoma keräystarve kasvattavat kuljetuspalveluiden ostoja. Kotitalousjätteen kierrätysasteen tulisi nousta vuosittain, ollen vuonna 2024 53 % ja vuonna 2025 60 %.

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa. Tämä on arvokas tuki kuntien hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toimii hyvin vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteen sovittamisessa. Yhteistyötä on edelleen hyvä syventää kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Espoon kaupunkiratahankkeessa toteutetaan Väyläviraston ratatöiden lisäksi kaupungin erilliskohteita ja myös vesihuoltoverkostoon kohdistuu toimenpiteitä. Rakentamisen käynnistyessä on sujuva yhteistyö ja tiedonkulku erittäin tärkeää, jotta työt saadaan tehtyä paitsi kustannustehokkaasti, myös mahdollisimman vähin häiriöin.

Myös muu kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken sujuu hyvin.

Lopuksi Kauniaisten kaupunki huomauttaa, että Gallträsk-järvi ympäristöineen on kauniaislaisille tärkeä virkistysalue maisema- ja luontoarvojensa takia. HSY:n suunnittelemassa vesihuoltoverkon saneerauksessa rannan suuntaisesti tulee välttää puiden kaatoja ja ympäristön turmelemista. Kauniaisten kaupunki

edellyttää myös kattavaa ja ennakoivaa tiedottamista hankkeen toteutuksen valmistelun yhteydessä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin välittömästi.

Oheismateriaali:

Lausuntopyyntö ja ote hallituksen pöytäkirjasta 16.6.2023
Pöytäkirjanote
Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026

Jakelu:

Kaupunginhallitus